

1985, 19. června, Praha – Otevřený dopis Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných a místopředsedy Mezinárodní federace pro lidská práva Ladislava Lise předsedovi polské vlády Wojciechu Jaruzelskému obsahující žádost o zrušení rozsudků nad polskými aktivisty nezávislého odborového a občanského hnutí.^a

Pane generále!

Před několika lety jste na sebe vzal odpovědnost za další osudy své země a převzal jste do svých rukou také prakticky veškerou moc.¹ Stalo se tak nesporně proti vůli většiny polské společnosti, to Vás však nezproštuje ani slibů, které jste svému národu dal, ani odpovědnosti za počinání těch sil a orgánů, kterým jste otevřel cestu k neomezené nadvládě nad společností.

Právě v těchto dnech byl v Gdaňsku vynesena rozsudek nad třemi předními aktivisty nezávislého odborového a občanského hnutí: Władysławem² Frasyniukem, Bogdanem Lisem a Adamem Michnikiem.³ Proces byl prováděn četnými manipulacemi, utajováním před veřejností, zjevnou předpojatostí vůči obžalovaným a dokonce i snahou oživit různé antisemitské nálady. Přitom před soudem stáli lidé, kteří pro lepší budoucnost Polska vykonali tolik práce a přinesli tolik obětí jako málokdo z jejich spoluobčanů. Byli obviněni jen z toho, že nehodlali nečinně přihlížet dalšímu prohlubování sociální a politické krize, ve jménu jejíhož odstranění jste se sám před třemi léty ujal moci – a mají za to strávit dalších dvaapůl až třiapůl roku ve vězení, z něhož teprve nedávno vyšli. Snad nejparadoxnějším je, že vláda požadavky obžalovaných vlastně přijala, byť jen částečně a nedůsledně, a že oni sami na tento kompromis přistoupili a ke společenským protestům

^a Jako adresát byl uveden: „Předseda rady ministrů PLR generál Wojciech Jaruzelski, Warszawa, PLR“, jako odesílatel „Ladislav Lis, Šiškova 1228, Praha 8 – Kobylisy“.

nevyzvali: celý proces se tak z aktu spravedlnosti mění v jakousi osobní pomstu, která má kompenzovat nezbytný ústupek.

Bylo by spravedlivé, humánní a také politicky nanejvýš prozíravé, kdyby Frasyňuk, Lis a Michnik byli osvobozeni. Jsou to lidé čestní, jsou naprosto bez viny a dnešní Polsko je příliš otřesené, než aby si mohlo dovolit zastrašovat nezastrašitelné a bourat poslední mosty k eventuální národní dohodě. Vyjadřujeme svou naprostou solidaritu s nimi a současně svou spoluúčasť na osudech bratrského polského národa. Vás osobně, pane generále, pak žádáme, abyste anuloval výsledky tohoto procesu a dal neprodleně příkaz propustit i ostatní politické vězně ve Vaší zemi. Byl by to sice jen částečný, nicméně však nadějný krok ke skutečné nápravě poměrů.

Informace o Chartě 77, r. 8, 1985, č. 8, s. 2–3.

POZNÁMKY

- ¹ Dne 13. prosince 1981 v Polsku vyhlásil generál Wojciech Jaruzelski válečný stav. Jaruzelski v tomto období zastával funkce prvního tajemníka Ústředního výboru Polské sjednocené dělnické strany, předsedy vlády a ministra obrany. Po vyhlášení válečného stavu stanul také v čele Vojenské rady národní spásy (*Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego* – WRON), která vznikla mimo tehdejší ústavní pořádek jako nejvyšší vojenský orgán řídicí stát.
- ² Správně Władysławem.
- ³ Władysław Frasyňuk, Bogdan Lis a Adam Michnik byli 13. února 1985 zatčeni v Gdaňsku po schůzce s Lechem Wałęsou. Soudní proces byl před Vojvodským soudem v Gdaňsku zahájen 23. 5. 1985, rozsudek byl nad nimi vynesen 14. 6. 1985. Frasyňuk byl odsouzen ke třem a půl, Michnik ke třem a Lis k dvěma a půl letům odnětí svobody nepodmíněně. Propuštění byli na amnestii, Michnik v srpnu 1986 a Frasyňuk s Lisem v říjnu 1986. BOROWSKI, Adam (ed.): *Druga do niepodległości. Solidarność 1980–2005*, Warszawa 2005, s. 504, 541, 551.